

MUSICA SACRA NOVA 1 (2007), NR 1

W 2007 r. ukazał się pierwszy numer pisma poświęconego muzyce sakralnej i myśli humanistycznej „Musica Sacra Nova. Pismo poświęcone muzyce sakralnej i myśli humanistycznej”. Redaktorem naczelnym periodyku (rocznika) jest Marcin T. Łukaszewski, wydawcą zaś Stowarzyszenie *Musica Sacra*. Jak czytamy w słowie od Redakcji, celem czasopisma jest

prezentacja najnowszych wyników badań o muzyce sakralnej, zwłaszcza współczesnej. Dotąd nie powstało czasopismo o podobnych założeniach. Zamierzamy być także otwarci na inne zagadnienia związane z szeroko rozumianym pojęciem *sacrum*. Periodyk będzie miał charakter interdyscyplinarny i obok zagadnień muzycznych podejmować będzie także problematykę *sacrum* w sztuce, literaturze, a także tematykę filozoficzną, teologiczną, historyczną, czyli — ogólnie rzecz ujmując — sprawy związane z szeroko pojętą myślą humanistyczną w jej uniwersalnym wymiarze. Zakładamy również elastyczność od przyjętych założeń. Stąd w numerze obecność tekstów nieco odbiegających od podstawowej tematyki, rozważania o muzyce dawnej, a także współczesnej lecz niekoniecznie sakralnej. Interesującym zagadnieniem wydają się być związki i różnice, oddziaływania muzyki dawnej na nową, siła tradycji i jej wpływ na współczesność, interpolacje, dialogi, konteksty, konotacje. Pragniemy poruszać nie tylko tematy kultury wysokiej, zagadnienia związane z muzyką znanych kompozytorów, czy poważne problemy naukowe, ale także przybliżyć wątki mniej znane, często o znaczeniu i zasięgu lokalnym (s. 11).

Przyznać trzeba, że tak zarysowane założenia wydawnicze są imponujące. Z całą pewnością pomocą w realizacji takiego programu będzie rada naukowa czasopisma. Dobór osób jest niejako *per se* gwarancją jakości. Obok przewodniczącego rady — prof. M. Borkowskiego, gremium to stanowią: prof. dr hab. J. Dankowska, prof. dr hab. S. Dąbek, dr hab. M. Dziadek, dr hab. Cz. Grajewski, dr A. Gronau-Osińska, dr M.T. Łukaszewski, dr P. Łukaszewski, ks. dr K. Niegowski oraz prof. dr hab. M. Podhajski.

Bez cienia wątpliwości pierwszy numer recenzowanej pozycji odpowiada zaprojektowanym pryncypiom, wszak aż 31 zróżnicowanych tematycznie artykułów składa się na treść pisma, wypełniając razem z recenzjami, sprawozdaniami i wywiadami 537 stron. Dodajmy jeszcze, że rocznik ma format B5, okładka — według projektu K. Kubickiego — jest miękka (foliowana), kolorowa. Składu czasopisma dokonał M.T. Łukaszewski, zaś prace drukarskie i introligatorskie powierzono lubelskiemu wydawnictwu *Polihymnia*.

Artykuły, recenzje i sprawozdania to schematyczna konstrukcja wielu czasopism naukowych. Szczególną wartością w tym kontekście wydają się być wywiady (znajdujemy 4 tego rodzaju formy literackie — wywiady z S. Adamczykiem, S. Laytonem, M. Podhajskim i P. Łukaszewskim), jednakowoż rzadko spotykane na łamach typowo teoretyczno-badawczych periodyków. Przede wszystkim postaci uprawiające sztukę rzadko werbalizują swoje poglądy w postaci mniej lub bardziej rozbudowanych naukowych względnie popularnonaukowych form literackich. Wywiad stwarza możliwość uchwycenia ich poglądów, przekonań i zapatrywań na zagadnienia związane z twórczością w trwałe, bo spisane, ramy. Ta zatem część pisma „Musica Sacra Nova” w jakimś szczególnym wymiarze domaga się kontynuacji.

Spójrzmy pokrótce na zawartość treściową recenzowanego periodyku. Czasopismo otwierają ważne w kontekście polskiej literatury przedmiotu artykuły, które podejmują się próby definiowania pojęć: muzyka sakralna (H. KOSTRZEWSKA, *Muzyka sakralna — próba definicji*; P. RÓŻYCKI, *Próba filozoficznej interpretacji pojęcia musica sacra*; A. ZAJĄC, *Muzyka sakralna w encyklice Piusa XII „Musicae sacrae disciplina” a soborowa koncepcja muzyki liturgicznej*) czy w ogólności pojęcia *sacrum* w muzyce (M.T. ŁUKASZEWSKI, *Wokół pojęcia sacrum w muzyce*; K. SZYMAŃSKA-STUŁKA, *Sacrum w muzyce Andrzeja Panufnika*; R. SKUPIN, *W poszukiwaniu sacrum. O poetyce muzycznej i duchowości Giacinto Scelsiego*). W bardzo pokrewnym kontekście — muzykologicznych, ale również filozoficzno-teologicznych rozważań o sztuce i akcie twórczym — lokują się także kolejne artykuły: A. ZAJĄC, *Jan Paweł II a świat sztuki — refleksje na kanwie lektury papieskiego „Listu do Artystów”*; A. GRONAU, *Uniwersalizm przekazu w uniwersalnej formie*; M. BORKOWSKI, *Pięć refleksji o sztuce kompozycji*; T. KOBIERZYCKI, *Nowa muzyka — w stronę antropologii sztuki*; M. FOGLER, *Doktor Faustus a filozofia nowej muzyki*; M. KRUZEL-SOSNOWSKA, *Ekspresja w muzyce organowej, czyli jak ożywić martwy instrument*; M. DEMSKA-TRĘBACZ, *Muzykalnego ziemianina ekspresje wiary*; M. JANOCHA, *Pictura sacra et vetera* oraz P. URBAŃSKIEGO, *Antropocentryzm vs. humanizm w twórczości Janusza St. Pasterba*. Kapitałną częścią recenzowanej pozycji są artykuły odwołujące się do badań historycznych: L.M. GORECKI, *Odnowa cecylińska na ziemiach polskich*; M. KLIMEK, *Liturgiczne funkcje muzyczne: kantor i psalterzysta. Historia i terażniejszość*; F. KUBICKI, *Z dziejów polskiej muzyki religijnej po 1945 roku*; T. DOROŻAŁA-BRODNIEWICZ, *Inspiracje religijne w twórczości organowej Feliksa Nowowiejskiego*; A. ADAMSKA-OSADA, *Zarys życia, twórczości i ducho-*

wości Romana Maciejewskiego; K. MUSIAŁ, *Kolęda w twórczości Witolda Lutosławskiego*; M. DZIADEK, *Utwory religijne Andrzeja Dziadka*; M. SZULAKOWSKI, *Zarys życia, twórczości i elementy stylu kompozytorskiego Guillaume'a Dufaya*; M. SZULAKOWSKI, *Elementy ewolucji stylu w mszach z cantus firmus Guillaume'a Dufaya. Znaczenie technik integrujących cykle*; P. PIEKUTOWSKI, *Problematyka suit Johanna Frobrgera w kontekście twórczości Frescobaldiego i klawesynistów francuskich*; S. ADAMCZYK, *Zarys rozwoju praktyki alternatim w aspekcie jej znaczenia dla rozwoju muzyki organowej*; A. SZARAPKA, *Nestorzy bydgoskich organistów: Szczepan Jankowski i Mieczysław Kowalski*; Ł. SALA, *Twórczość kompozytorów polskich na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Sakralnej Gaude Mater 1991–2005*; T. WALEWSKI, *Dzieje Konkursu Młodych Kompozytorów Musica Sacra*; A. MUSZYŃSKA, *Rola muzyki w życiu i dziełach Gabriele D'Annunzio* oraz N. WÓJTOWICZA, *Pojęcie i funkcjonowanie stereotypu. Dychotomiczny obraz masona ze szczególnym uwzględnieniem autostereotypu polskich „braci” u progu II RP*.

Z uwagi na ramy niniejszego opisu, nie sposób omówić choćby tylko skrótowo wszystkich powyżej wymienionych artykułów naukowych. Z całą pewnością imponuje wielkie bogactwo autorów i poruszanych zagadnień, jak również interdyscyplinarność spojrzeń, co w świetle współczesnych postulatów kierowanych w stronę nauki jest bez wątpienia niezwykle trafne i ponadczasowe. Wypada życzyć redaktorom takiego rozmachu w przygotowywaniu kolejnych numerów „Musica Sacra Nova”. Swoistą recenzją zaproponowanego periodyku będzie jego wykorzystanie w pracach badawczych wielu polskich muzykologów, o czym piszący te słowa jest przekonany. Zaś amplifikacją tej opinii niech będzie fakt niecierpliwego oczekiwania na kolejne numery serii, o czym słyszy się od zainteresowanych tematyką badaczy, jak i adeptów muzykologii. Tym bardziej, że — jak deklaruje redakcja periodyku — „pismo «Musica Sacra Nova» pragnie być również otwarte na współpracę z autorami młodego pokolenia, umożliwiać im zaistnienie w środowisku naukowym poprzez publikację artykułów lub fragmentów cenniejszych prac doktorskich lub magisterskich” (s. 11).

Na koniec wreszcie laudatywne słowo uznania skierować należy także do redaktora Marcina Tadeusza Łukaszewskiego, który jako *spiritus movens* zainicjował wydawanie tej ważnej muzykologicznej pozycji. Autor ten, zainteresowany głównie polską muzyką sakralną XX w., zintensyfikował swoją badawczą aktywność, a zapraszając do ideowej i twórczej kreacji wielu wybitnych polskich muzykologów i teoretyków muzyki, artystów i naukowców, doprowadził do publikacji długo oczekiwanej pozycji.